



ARXIU MUNICIPAL DEL MASNOU

EXPOSICIÓ

Comerços emblemàtics del Masnou

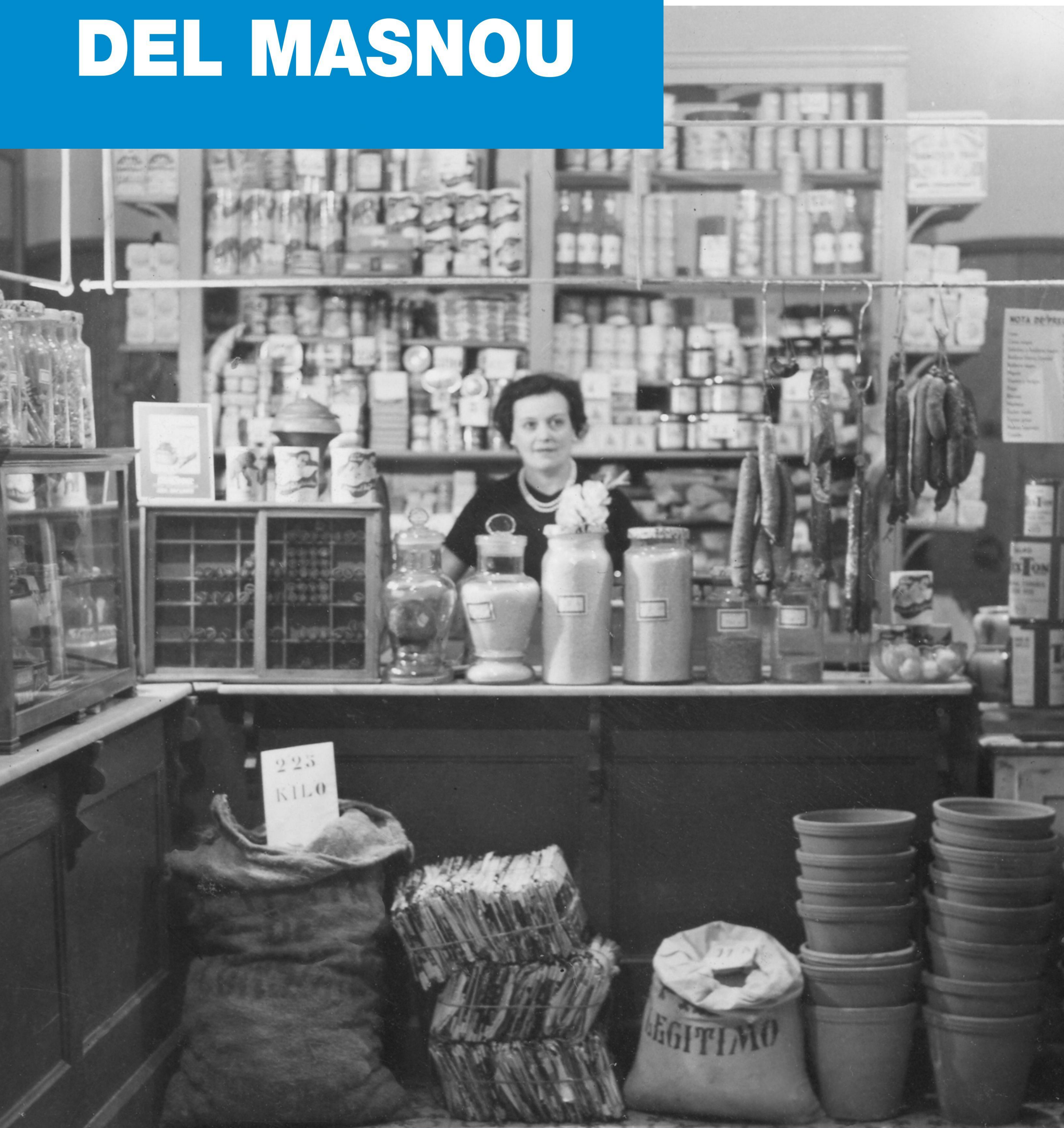
Del 5 de novembre al 12 de desembre de 2021

Casa de Cultura (el Masnou)

CATÀLEG

COMERCÇOS EMBLEMÀTICS DEL MASNOU

Del **5** al **28**
de **novembre**



**Ajuntament
del Masnou**

**Casa de Cultura, pg. de Prat de la Riba, 16.
Horari: de dimarts a divendres, de 16 a 20 h;
dissabtes, de 10 a 14 i de 16 a 20 h,
i diumenges, de 10 a 14 h.**

PRESENTACIÓ

Des dels orígens del Masnou, l'agricultura i l'activitat marinera van esdevenir dos elements essencials en la seva economia. A mitjan segle XIX, davant la decadència de la marina, van aparèixer les primeres indústries, la majoria vinculades al tèxtil i el comerç marítim. La intensificació d'aquestes activitats, potenciades en part amb l'arribada del ferrocarril, va propiciar un increment notable en l'índex demogràfic de la població, que encetava el darrer quart de segle amb una xifra superior a les 4.000 persones. Aquesta situació va incentivar la creació d'un teixit comercial format per negocis locals amb prou capacitat per satisfer les necessitats dels habitants. A banda de comerços especialitzats en l'alimentació i la restauració, també en van aparèixer d'altres amb característiques i singularitats pròpies que progressivament van aportar nous trets identitaris a la població, alhora que propiciaven noves formes de relacions socials, ja que les sinergies entre comerciants i clients afavorien el sentiment de pertànyer a la mateixa comunitat. Aquests negocis tenien com a principal objectiu proveir la població de productes per a la seva vida quotidiana, per evitar que els masnovins haguessin de desplaçar-se a altres municipis propers. Alguns d'aquests negocis han passat de pares a fills i se n'han transferit els coneixements d'una generació a una altra. En alguns casos han perdurat fins a l'actualitat i han contribuït a la humanització del municipi adaptant-se en tot moment als successius canvis de la nostra societat.

En aquesta exposició han estat recollits alguns d'aquests negocis emblemàtics que han contribuït al desenvolupament econòmic del municipi, alhora que han propiciat les relacions socials de la vila i han col·laborat en la creació d'una identitat pròpia durant un llarg període de temps, fins i tot amb relleus generacionals. S'han dividit en dos grups, en funció de si continuen actius actualment, ja que alguns han desaparegut, bé per jubilació dels propietaris o per cessament del negoci. En tots els casos, aquestes empreses són presentades amb un recull de fotografies acompanyades amb la seva corresponent documentació per intentar aproximar a la ciutadania aquests negocis que formen o han format part de l'entramat comercial del Masnou.

COMERÇOS ACTIUS

PASTISSERIA MATALÍ (passeig de Prat de la Riba, 4)

La Pastisseria Matalí és un negoci encara actiu i pel qual han passat sis generacions de la mateixa família.

El seu fundador va ser Miquel Matalí, que el 1866 va inaugurar aquest negoci familiar amb el nom de Confitería y Comestibles Miquel Matalí. Aquest comerç estava situat en un emplaçament diferent de l'actual, ja que originàriament s'ubicava al Camí Ral, concretament al número 60 del carrer de Barcelona. Aquesta va ser la seva seu fins que l'any 1942 es va traslladar a la seva ubicació definitiva, al número 4 del passeig de Prat de la Riba.

Aquest negoci familiar ha passat de pares a fills al llarg de la seva història. El fundador, Miquel Matalí, va llegar el comerç al seu fill Miquel Matalí Rossell; aquest, al seu fill Josep Matalí Isern; aquest últim, al seu fill, Lluís Matalí Pons, i aquest, a la seva filla Francina Matalí Puig i el seu marit, Josep Danés. Actualment, el negoci continua a mans del fill d'aquest matrimoni, Josep Danés Matalí.

A banda de la del Masnou, la família va regentar una segona pastisseria a Alella entre els anys 1973 i 1988, i una tercera a Teià durant la dècada dels noranta.

El 1991, l'Ajuntament del Masnou els va atorgar el segon premi a l'establiment més antic pertanyent a la mateixa família (el primer premi va ser per a Can Maresma).

El Gremi de Pastissers els va atorgar el Corró d'Or per ser una pastisseria amb més de 125 anys d'antiguitat.

El 1992, quan es va produir el relleu generacional entre Lluís Matalí i la seva filla Francina, van ampliar el negoci incorporant-hi el servei de granja, de manera que el local es va ampliar aprofitant el que havia estat l'habitatge familiar.



Primera pastisseria situada al carrer de Barcelona, 60. D'esquerra a dreta: un treballador de la casa i, al seu costat, Josep Matalí. Asseguda davant d'ell, Carlota Matalí i Francisca Pons (dona d'en Josep), amb Lluís Matalí en braços. Dreta, al costat de la Francisca, Carlota Matalí. 1969. Fotografia cedida per Francina Matalí.



Pastisseria actual. Dret, a l'esquerra, Josep Matalí. Assegudes al davant, Paquita i Carlota Matalí. Dreta, amb davantal, Carlota Matalí, i a la porta de l'establiment dues clientes i darrere seu, Lluís Matalí. 1945-1950. Fotografia cedida per Francina Matalí.

PASTISSERIA MIQUEL (carrer de Pere Grau, 59)

El pastisser masnoví Joan Pagès i Oliver (el Masnou, 1882-1964) va aprendre l'ofici a la mítica confiteria Casa Massana, del carrer Ferran de Barcelona, coneguda per incorporar els ous de xocolata a les mones de Pasqua.

L'any 1905, Joan Pagès va contraure matrimoni amb Anna Mora Maristany, amb qui no va tenir fills. Va ser aproximadament aquell any quan va obrir un negoci de menjars preparats i pastisseria al número 59 de l'actual carrer de Pere Grau. En enviudar, l'any 1921, es va tornar a casar en segones núpcies amb Maria Xutclà i Busquets, originària de Figueres, amb qui va tenir dos fills, Josep i Joan Pagès Xutclà.

El 1927 el negoci va ser traslladat als baixos de la casa que Joan Pagès havia encarregat a l'arquitecte Bonaventura Bassegoda Musté. Aquesta finca se situava a la cruïlla del mateix carrer de Pere Grau (en aquell moment carrer de Quintana, 54) cantonada amb Pintor Villà.

A finals de la dècada dels anys vint va existir una segona pastisseria de la seva propietat a la plaça de la Llibertat, en la qual despatxaven Maria Ferrer i Hortènsia Pagès. Aquest negoci va haver de tancar amb l'esclat de la Guerra Civil.

Maria Ferrer va dedicar una cançó al negoci (documentada per Marià Anguera), que deia:

“Tothom diu amb raó que a can Pagès hi ha lo millor”.

El matrimoni també va obrir un altre negoci pels volts dels anys 1948-1976, a la plaça de la Llibertat: una botiga de queviures anomenada Can Xutclà.

L'any 1948 el negoci va ser traspasat a Joan Bernat, que el regentà fins que el 1965 va ser traspasat a Lluís Martí, pastisser de Barcelona. A la mort d'aquest últim, el 1972, es va fer càrrec del negoci Miquel Garolera, que treballava a la pastisseria des del 1965. El 1973 el negoci va ser inscrit com a Pastisseria Miquel, nom que encara manté avui en dia, tot i que es va traspasar per motiu de jubilació.



Exterior de la pastisseria. Sobre la porta s'hi pot veure l'any de construcció de la casa: 1925. A la façana lateral s'hi observa una porta secundària que donava al carrer del pintor Miquel Villà i un anunci de Champ-Sors. Fotografia cedida per Núria Pagès.



Porta de la pastisseria amb Joan Pagès i la seva dona, Maria Xutclà, propietaris del negoci, acompanyats per una noia desconeguda. Fotografia cedida per Núria Pagès.



Interior del la pastisseria durant els seus primers anys d'existència. Anys vint. Fotografies cedides per Núria Pagès.



Porta de la pastisseria en l'època en la qual era regentada per Lluís Martí. 1917. Fotografia cedida per Miquel Garolera.



Edifici de la pastisseria. 1970. Fotografia cedida per Miquel Garolera.



Interior de la pastisseria per Nadal.
D'esquerra adreta: Anna Páez, Judith Casals, Marga Vinent, Trini Sampere, Mercè Barber i Mercè Sánchez. 1980. Fotografia cedida per Miquel Garolera.



Interior de la pastisseria per Nadal. Al fons s'hi observa la porta de l'obrador. 1995.



Façana. Anys noranta. Fotografia cedida per Miquel Garolera.



Façana de la pastisseria guarnida amb motiu de les Olimpíades. 1992. Fotografies cedides per Miquel Garolera.



Mona de xocolata del monument a Colom feta per Miquel Garolera amb motiu de la Festa Major. Anys noranta. Fotografies cedides per Miquel Garolera.



Miquel Garolera treballant a l'obrador de la pastisseria en una mona de la Coca de Mataró feta a escala. Anys noranta. Fotografies cedides per Miquel Garolera.



Interior de l'obrador de la pastisseria. D'esquerra a dreta hi apareixen Eduard Bautista, Miquel Garolera i Miquel Caparrós, situats al voltant de la mona de la Coca de Mataró. Anys noranta. Fotografies cedides per Miquel Garolera.



Marga Vinent i Miquel Garolera a l'interior de la pastisseria. Anys noranta. Fotografies cedides per Miquel Garolera.



Interior de la pastisseria. Anys noranta. Fotografies cedides per Miquel Garolera.



Façana de la pastisseria guarnida amb decoració nadalenca. Anys noranta. Fotografies cedides per Miquel Garolera.

MERCERIA ROMEU (passeig de Prat de la Riba, 32)

Aquest negoci va ser fundat el 1905 sota el nom de La Masnovina, tot i que anys després va ser rebatejat amb el seu traspàs i va adoptar el de la nova propietària, Maria Romeu Güell.

Maria Romeu havia nascut el 1895 a Sant Jaume dels Domenys (Tarragona) i es va casar amb Josep Feu Bigues, del qual enviudà molt jove i amb dos fills: Filomena i Josep. Tots dos van resultar un pilar important per a la propietària, que va haver de fer front al negoci en solitari. De ben petita, la seva filla Filomena ja atenia la botiga quan la seva mare anava a Barcelona a comprar material per la venda.

Originàriament, el negoci era una merceria, tot i que també s'hi proporcionaven altres productes, com queviures, espadenyas i roba. Va ser a partir de la Guerra Civil quan el negoci es va especialitzar només en merceria i va deixar els queviures per a altres negocis veïns. A banda de la venda, la propietària ensenyava treballs de ganxet i mitja de llana, i també feia algunes peces per encàrrec.

A la mort de Maria Romeu, el negoci va continuar amb Filomena Feu (1923-2008), que era casada amb Joan Fàbregas (1918-2003), treballador d'una fàbrica de Premià de Mar que amb el temps també va acabar col·laborant a la merceria. Del matrimoni va néixer una filla, Montserrat, que des dels quinze anys fins a la jubilació va treballar a la botiga. Durant un període de temps, les dones de les tres generacions van coincidir treballant en el negoci (Maria, Filomena i Montserrat). Durant la dècada de 1990 s'hi va incorporar Albert Baliarda, marit de Montserrat Fàbregas.

Filomena Feu va treballar a la botiga fins a l'any 2000, aproximadament, moment en què la filla va continuar regentant el negoci amb l'ajuda de la seva cunyada, Montserrat Baliarda. El 2019 es van jubilar i van traspasar el negoci a Anna Meré, que n'ha mantingut l'essència.



Maria Romeu Güell, propietària de la merceria. Fotografia cedida per Montserrat Fàbregas.



Maria Romeu amb la seva filla, Filomena Feu, i el seu marit, Joan Fàbregas, caminant pel passeig de Prat de la Riba. 1945. Fotografia cedida per Montserrat Fàbregas.



Joan Fàbregas, marit de Filomena Feu, atenent la botiga. Anys setanta. Fotografia cedida per Montserrat Fàbregas.



Filomena Feu a la botiga. Anys noranta. Fotografia cedida per Montserrat Fàbregas.



Interior de la merceria, en la qual Montserrat Fàbregas i Albert Baliarda atenen una clienta. 1998. Fotografia cedida per Montserrat Fàbregas.



Albert Baliarda, Montserrat Fàbregas i Filomena Feu a la botiga. Anys noranta. Fotografia cedida per Montserrat Fàbregas.

CARNISSERIA CAN VENTURA (passeig de Romà Fabra, 18)

Un dels negocis carnis amb més tradició a la vila és Can Ventura, que compta amb una nissaga dedicada a aquesta activitat. Cal esmentar entre els seus avantpassats Teresa Sert Galvany, nascuda al Masnou el 1900 i filla de Pepet Sert (l'agutzil). De ben jove havia començat a treballar com a dependenta en una parada de xai i vedella del Mercat Vell propietat de l'Anita de ca l'Estol, fins que l'any 1920 va comprar-li una de les tres parades que tenia per vendre-hi xai i que va romandre oberta fins al 1967. Durant aquest temps, Teresa Sert va comptar amb l'ajuda de la seva neboda Maria Teresa Cisa Ramentol, que es va fer càrrec del negoci quan ella es va jubilar.

Tot i així, els orígens de Can Ventura es remunten a l'any 1962, quan, amb la gran nevada, el fill de Teresa Sert, Ventura Ramentol, va haver d'improvisar una carnisseria a la casa on vivien al passeig de Romà Fabra per poder subministrar carn a tot el veïnat, ja que a la mare li resultava impossible arribar al mercat a causa de la neu. A partir d'aquell moment, l'any 1964, en Ventura i la seva dona, Montserrat Terradas Estrada, van decidir obrir la carnisseria que hi havia situada on actualment hi ha l'obrador de la botiga. Pocs mesos després naixia la seva primera filla, la Marta. Amb el pas del temps la botiga els va quedar petita i van decidir agafar la part del davant de la casa i traslladar-se a viure a la casa dels pares de la Montserrat, al carrer de Sant Rafael, on va néixer la seva segona filla, la Mercè.

Anys més tard es van incorporar a treballar-hi totes dues filles, que van col·laborar amb el negoci familiar fins que finalment se'n van fer càrrec quan el pare va morir el 2006.

Des de l'inici de la carnisseria, sempre han tingut el mateix proveïdor de carn: en Capmany de Badalona.

L'any 1994, mentre la Marta estava de baixa pel naixement de la seva filla, va començar a col·laborar en el negoci un amic de la família, Carles Maristany, que va quedar-s'hi uns quants anys. Amb motiu del naixement de la segona filla, el 1998, es va incorporar a la botiga Anna Marcual com a dependenta, feina que va mantenir durant vuit anys.

Altres persones que han treballat a la botiga han estat la Milagros, la Lluïsa i recentment la Grisel. Una altra persona molt important per a la família és Pepita Saguer, ja que ha col·laborat molt a la botiga, tant en la neteja com de dependenta o fent de cangur de les filles de la Mercè.



Imatge dels primers anys de la dècada de 1950 (1952-1954) de Teresa Sert Galvany acompanyada per la seva filla Montserrat Ramentol a la parada del Mercat vell. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.



Ventura Ramentol Sert i Montserrat Terradas Estrada. Anys noranta. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.



Interior de la botiga. Anys vuitanta. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.



Interior de la carnisseria amb Marta i Mercè Ramentol acompanyades d'una treballadora, totes disfressades amb motiu de la celebració del Carnestoltes. 1999. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.



Interior de la carnisseria. Disfressades amb motiu de la celebració del Carnestoltes: la treballadora Anna Marcual, Marta Ramentol, Clara Gavilan (en braços), i Maria i Anna Valls, en primer plànol. 2000. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.



Marta i Mercè Ramentol al mostrador de la carnisseria. 2000. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.



Alguns membres de la família Ramentol Terradas amb amics i clients amb motiu de la celebració del 50è aniversari de la botiga. 2014. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.



Interior de la botiga, que va ser engalanada amb motiu de la festa del 50è aniversari del negoci. 2014. Fotografia cedida per Marta i Mercè Ramentol.

MATALASSERIA GRAU (carrer de Sant Miquel, 6)

En els orígens de la Matalasseria Grau cal remuntar-se a la figura de Josep Grau Balarts, baster i matalasser d'ofici a Sant Antoni de Vilamajor, on tenia la botiga. És allà on el seu fill, Ramon Grau Quintana, va aprendre la professió i va acabar ajudant-lo en el negoci. En fer-se gran, el fill va decidir abandonar la població natal per anar a treballar a una fàbrica de Barcelona. Tot i així, va fixar la residència al Masnou per la seva proximitat a la ciutat, on feia matalassos per obtenir un sobresou.

L'any 1966 aproximadament s'havia casat amb M. Àngels Llovera Traveria, nascuda a Sant Pere de Vilamajor. El 1969 van fundar una botiga als baixos del número 2 del carrer de Bonaventura Bassegoda i Amigó del Masnou. El local tenia una superfície d'uns 13 m² i hi feien matalassos de llana, d'escuma i de molles. Allà mateix hi tenien una petita exposició de coixins, teles i la màquina de cosir i posar els ullets als matalassos.

Des dels inicis van oferir als clients una nova manera de fer: treballaven per encàrrec i concretant un dia de recollida a domicili. En Ramon portava els matalassos a peu, carregant-los a l'esquena fins al local on els desfeien, els rentaven i treballaven la llana amb bastons perquè quedés ben estarrufada i refeien de nou tot el matalàs. Després els portava altra vegada a la casa de cada client. Amb l'aparició de la centrifugadora van poder fer tot aquest procés en un sol dia.

Amb el pas del temps la clientela va augmentar, de manera que el local va quedar petit pel volum de feina que tenien i havien de fer els matalassos a la vorera. Per aquest motiu, va comprar un petit local que donava al carrer del Pintor Domènech, 3. L'any 1976 va ampliar el negoci adquirint un local adjacent que donava al carrer de Sant Miquel i un garatge. Amb això van aconseguir un espai de més de 200 m² de taller i magatzem i 60 m² d'exposició. A partir de la reforma de la botiga es va començar a fer més èmfasi en la roba de la llar i la decoració.

L'any 2001 van fer una reforma i ampliació per dotar l'exposició dels 160 m² que té actualment.



Ramon Grau i la seva dona, M. Àngels Llovera, treballant la llana d'un matalàs a la porta de la botiga del carrer de Bonaventura Bassegoda i Amigó. 1970. Fotografia cedida per Àngels Grau.



Ramon Grau a punt de posar la llana dins d'un matalàs. 1970. Fotografia cedida per Àngels Grau.



M. Àngels Llovera i la nena Àngels Grau a la porta de la botiga del carrer de Bonaventura Bassegoda i Amigó. 1970. Fotografia cedida per Àngels Grau.



Ramon Grau amb la seva filla, Àngels Grau, en braços, davant la botiga. 1970. Fotografia cedida per Àngels Grau.



Ramon Grau i Àngels Grau a la primera furgoneta que van adquirir per portar els matalassos a domicili. 1970. Fotografia cedida per Àngels Grau.



M. Àngels Llovera davant la façana de la botiga al carrer del Pintor Domènech Farré durant la celebració d'una jornada del comerç al carrer. 1996. Fotografia cedida per Àngels Grau.

ESTANC TORRES (carrer de Barcelona, 33)

L'Estanc Torres és un negoci encara actiu que va ser fundat a principis del segle XX com a estanc i botiga de comestibles. Regentat per Joan Torres i Rossinyol (el Masnou, 1875-1960), estava situat en un local del carrer de Barcelona, al costat de la plaça del Mercat Vell. Aquest comerç va ser traspassat a les seves filles, Ramona i Teresa Torres i Casals.

L'any 1980 el negoci va passar a una cosina, Ramona Torres Moreno, que va adquirir el local del carrer de Barcelona, 33. A la botiga hi va treballar el seu fill Miquel Àngel Navarro Torras des dels 18 anys, que ajudava la seva mare i es feia càrrec del negoci fins que finalment l'estanc va passar al seu nom, el març del 2014.

	<p>Ramona Torres Casals darrere del taulell de la botiga de queviures i tabacs. Anys cinquanta. Autora de la fotografia: Teresa Torres. Fons Arxiu Municipal 12993.</p>
	<p>Ramona Torres Casals amb un barret a la mà dreta davant del taulell de la seva botiga. Anys cinquanta. Autora de la fotografia: Teresa Torres. Fons Arxiu Municipal 12992.</p>

COMERÇOS DESAPAREGUTS

CAN XUTCLÀ (plaça de la Llibertat)

Els orígens de la botiga de Can Xutclà es vinculen a la figura del pastisser Joan Pagès i Oliver (propietari de la pastisseria Pagès, actualment Miquel), nascut al Masnou el 1882 i casat en segones núpcies amb Maria Xutclà i Busquets, de Figueres l'any 1921.

Pels volts de l'any 1948 el matrimoni va obrir una botiga de queviures a la plaça de la Llibertat anomenada Can Xutclà, que va tancar les portes l'any 1976.



Vista del Camí Ral a l'altura de la plaça de la Llibertat on es pot veure la botiga de Can Xutclà i a la cantonada, el bar La Cala, que es trobava en un local propietat del matrimoni Pagès-Xutclà. Fotografia cedida per Núria Pagès.



Joan Pagès i Xutclà amb els seus pares, Joan Pagès Oliver i Maria Xutclà Busquets, a la porta de la botiga. Fotografia cedida per Núria Pagès.



Exterior de la botiga. D'esquerra a dreta: Janette Espinosa Xutclà, Maria Xutclà Busquets, Joan Pagès Oliver, una amiga de la família i Joan Pagès Xutclà. 1958. Fotografia cedida per Núria Pagès.



Interior de la botiga. D'esquerra a dreta: Janette Espinosa Xutclà, Joan Pagès Xutclà, una amiga de la família, Maria Xutclà Busquets i Joan Pagès Xutclà. 1958. Fotografia cedida per Núria Pagès.

CAN BASOMBA (passeig de Prat de la Riba, 73)

Joan Basomba Duch era fill de Montmaneu i arribà al Masnou el 1909, any en què va obrir una botiga de cistells, espadnyes i sabons al carrer de Pere Grau amb el nom de Can Basomba. Anys més tard, la botiga es va traslladar al passeig de Prat de la Riba cantonada amb el carrer del Pintor Villà fins que, finalment, es va traslladar al número 73 del mateix passeig, on va romandre fins al 2014, data en què la família va haver de tancar per la davallada del negoci després de més de cent anys de servei a la població.

Durant els anys en què va estar actiu el negoci va passar per quatre generacions de la família: de Joan Basomba a la seva filla Maria, d'ella al seu fill Jaume Mirapeix, i d'ell als seus fills.



Exterior de la botiga situada a la cantonada del passeig de Prat de la Riba amb el carrer del Pintor Villà. 1975. Fotografia cedida per la família Mirapeix Basomba. Fons L'Abans. MAS 005-0009.



Maria Basomba i el seu fill Jaume Mirapeix darrere del taulell de la botiga situada al passeig de Prat de la Riba, 47. Anys seixanta. Fotografia cedida per la família Mirapeix Basomba. Fons L'Abans MAS 005-0014.

CAN MARESMÀ (carrer de Sant Pere, 42)

La botiga de queviures de Can Maresma estava situada al carrer de Sant Pere, 42. En un espai que en aquell moment era una placeta que feia cantonada amb el carrer de la Mare de Déu del Carme. Aquest petit negoci va ser fundat l'any 1866 i va passar per diferents generacions de la família fins que es va tancar amb la jubilació del seu últim propietari, Joan Maresma Pujadas (el Masnou, 1925-2019).



Exterior de la botiga en la qual es pot apreciar la petita placeta que tenia al davant, avui desapareguda. Anys seixanta. Fons Arxiu Municipal, fotografia 13592.

ULTRAMARINOS COMERMA (carrer de Navarra)

L'any 1931 Maria Comerma va adquirir un local al carrer de Navarra cantonada amb el passeig de Romà Fabra en el qual va obrir una botiga de queviures. Amb el pas dels anys, el seu nebot Genís Comerma, i la seva dona, Maria Arnau, van ajudar-la a portar el negoci.

A mesura que Maria Comerma s'anava fent gran, va deixar el negoci en mans del matrimoni Comerma-Arnau. Va ser sota la seva direcció, l'any 1964, que el negoci va agafar una nova embranzida i va passar de ser una petita botiga a un gran autoservei d'alimentació de la cadena Spar. Per aquest motiu s'amplià el local a 90 m². Malgrat que aquest negoci ha desaparegut, la família continua vinculada al món comercial masnoví amb l'Estanc Arnau.

	<p>Exterior de la botiga amb les treballadores a la porta. Anys cinquanta. Fotografia cedida per la família Comerma Arnau. Fons L'Abans MAS 064-0017.</p>
	<p>Interior de la botiga en què apareixen Genís Comerma, Teresa Martí, Maria Comerma i Maria Arnau acompanyats de dos nens. Anys cinquanta. Fotografia cedida per la família Comerma Arnau. Fons L'Abans MAS 064-0018.</p>



Exterior nevat. Desembre de 1962. Foto cedida per la família Comerma Arnau. Fons L'Abans MAS 064-0016.



Dia de la inauguració del nou autoservei. 1964. Fotografia cedida per la família Comerma Arnau. Fons L'Abans MAS 064-0011.



Dia de la inauguració de l'autoservei en la qual s'observen alguns clients i les dependents Rosa i Montserrat Reüll. 1964. Fotografia cedida per la família Comerma Arnau. Fons L'Abans MAS 064-0013.



Mossèn Josep Colomer Busquets beneint la nova botiga el dia de la seva inauguració. Al seu costat, Maria Comerma amb Genís Comerma i Maria Arnau envoltats de clients i amics. 1964. Fotografia cedida per la família Comerma Arnau. Fons L'Abans MAS 064-0014.



Interior de l'autoservei Spar, que anteriorment havia estat Ultramarinos Maria Comerma. 1964. Foto cedida per la família Comerma Arnau. Fons L'Abans MAS 064-0015.

SASTRERIA J. RAMON (carrer de Pere Grau, 19)

Josep Ramon Codoñés va inaugurar una sastreria l'any 1966 als baixos de la casa familiar propietat de Pepita Codoñés Oriola, al carrer de Pere Grau, 19. Aquest negoci es va especialitzar en la confecció de vestits d'home, i també camises. El 2015 el negoci va tancar les portes amb motiu de la jubilació del propietari i la seva dona, Roser, que havien treballat en aquest comerç gairebé durant cinquanta anys.



Façana de la sastreria i camiseria. Anys seixanta. Fotografia cedida per Josep Ramon Codoñés. Fons L'Abans MAS 026-0001.

CAL SABATER JORDI (plaça de la Llibertat, 3)

A finals del segle XIX, el matrimoni format per Josep Sáñez Boadas, procedent de Lloret de Mar, i Teresa Sagré es va instal·lar al Masnou, on van fundar un taller d'elaboració i reparació de calçat, que es va situar al número 3 de la plaça de la Llibertat. Aquest negoci familiar va continuar funcionant amb la filla del matrimoni, Mercè Sáñez, i el seu marit, Jordi Serra Casellas, que es va especialitzar en la reparació del calçat i a qui es deuria el nom del taller. A la mort d'aquest, es va produir un nou relleu generacional, i va agafar les regnes del negoci la filla d'aquest matrimoni, Teresa Serra Sáñez, que el va mantenir en funcionament fins pràcticament la seva defunció, el 2016.



Interior del taller de reparació i elaboració de calçat de Cal Sabater Jordi. Primers anys del segle XX. Fotografia cedida per Terra Serra Sáñez. Fons L'Abans MAS 007-0001.

FONTS

Bibliografia

- Bassegoda i Musté, Pere-Jordi. *Masnou: notas para la contribución al estudio de la historia de Masnou*. Barcelona: Ediciones y publicaciones Iberia, 1928.
- Fàbregas i Cardona, Francesc. *La Calàndria, 100 anys d'història (1906-2006)*. El Masnou: Fundació La Calàndria, 2006.
- Rico, Miquel. Roig, Marta. *El Masnou desaparegut*. El Papiol: Editorial Efadós, 2020.
- Rico, Miquel. Roig, Marta. *L'Abans. El Masnou. Recull gràfic: 1900-1975*. El Papiol: Editorial Efadós, 2014.
- Toran, Rosa. *Atles electoral: els consistoris del Masnou. 1812-1979*. El Masnou: Ajuntament del Masnou, 2013.

Arxiu Municipal del Masnou
Hemeroteca de La Vanguardia

CRÈDITS

Coordinació i guió

Arxiu Municipal del Masnou

Documentació

Marta Roig Leronés i Miquel Rico Vázquez

Disseny gràfic, producció i muntatge

Maud Gran Format

Fonts orals

Montserrat Fàbregas Feu
Miquel Garolera Rius
Àngels Grau Llovera
Francina Matalí Puig
Núria Pagès Ferrer
Marta Ramentol Terradas
Mercè Ramentol Terradas

Fotografies

Arxiu Municipal del Masnou
Francina Matalí
Núria Pagès
Miquel Garolera
Montserrat Fàbregas
Marta Ramentol
Mercè Ramentol
Àngels Grau
Família Mirapeix-Basomba
Família Comerma Arnau
Josep Ramon Codoñés
Teresa Serra Sández